

ingen i dette Thing, der mere ønsker Huusmændenes Vel end jeg.

J. A. Hansen: Jeg hørte nylig i Forbigaaende en Vitring af den ærede Forslagsstiller, at han ikke vilde sige et Ord idag om Loven, hvilket bringer mig til at tage Ordet, for at gjøre et Par korte Bemærkninger. Jeg kunde i Grunden henholde mig til, hvad der er yttret af den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 3die Valgfreds (Olesen), men jeg troer alligevel, at jeg af Hensyn til min hele Stilling til denne Sag gjør rigtigst i at udtale, hvad jeg kunde have at bemærke med Hensyn til de Indvendinger, der ere fremfattede af den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 1ste Valgfreds (Lindberg). Det er ganske rigtig, som den ærede Taler, der havde Ordet efter ham, gjorde opmærksom paa, at de Midler, som den ærede Rigsdagsmand for Maribo meente skulde anvendes først, ere efter den almindelige Mening langt strengere. Jeg har troet, at det var en ganske almindelig Mening, at det var langt strengere, men jeg hører nu, at den ærede Rigsdagsmand dog i saa Henseende gjør en Undtagelse. Jeg kan imidlertid forstikkre ham, at ligesaavel som det har kostet os megen Banskfeligbed at komme saavidt, som vi ere komne med denne Lov, og vi have jo Haab om at komme videre, ligesaa vist vilde det have havt langt større Banskfeligbed, naar man havde søgt at anvende de Bestemmelser, som han kalder mildere. Det vilde neppe have været muligt at fremtvinge en saadan Lov her i Landet, som indeholdt de Midler, han anseer for mildere. — Tager man Sagen fra den reent juridiske Side, saa troer jeg, at det, jeg har tilladt mig at yttre, endnu gjælder i langt høiere Grad. Jeg troer, at mange af vore dygtigste Jurister finde det fuldkommen foreneligt med Ret og Retfærdighed at give en Lov omtrent som den foreslaaede, men derimod ikke ansee det retfærdigt og forsvarligt at give en Lov, som anvendte disse „mildere“ Midler. Dette er allerede tilstrækkelig Grund til, at de, der hidtil have arbejdet meget for denne Sag, have seet sig nødsagede til at gaae den Vej, ad hvilken de troede lettest at kunne komme til Maalet. Naar man med Hensyn til Huusmandsklassen har anført,

at ethvert „dansk Hjerter“ gjerne vilde gjøre Noget for den, saa er jeg ganske enig deri; men jeg troer at vide, og jeg tør sige at jeg veed, hvorfor man har brugt den Fremgangsmaade, først at foreslaae en Lov for Gaardmændene, og det er netop, for hurtigt muligt at kunne gjøre noget lignende for Huusmændene. Den Betragtning har ledet, saa at sige, de Fleste af dem, der her i Thinget slutte sig sammen om en Lov som denne, at man langt hurtigere vilde faae den nu foreslaaede Lov og en følgende Lov af lignende Slags for Huusmændene vedtagen her paa Rigsdagen, end man vilde faae en Lov, som optog Bestemmelser for begge Classer paa een gang. Om denne Mening er rigtig eller ikke, det er et ganske andet Spørgsmaal; men Grunden til, at vi have valgt denne Fremgangsmaade er den, jeg har antydnet. At vi have vist, ikke at have glemt Huusmændene, er ogsaa berørt af den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 3die Valgfreds (Olesen). Vi have nemlig i den Session, hvori en Lov, som den foreliggende, gjennemgik 2 Behandlinger her i Salen, efterat disse 2 Behandlinger vare endte, strax indgivet et lignende Forslag, angaaende Huse, det vil sige, saavidt lignende, som det kunde ligne dette, med tilbørligt Hensyn til det forffjellige Forhold, der er imellem Gaarde og Huse. En lille Bemærkning finder jeg mig nødt til at gjøre med Hensyn til hvad den ærede Rigsdagsmand for Beile Amts 1ste Valgfreds (Ottesen) yttrede. Det lod nemlig, saavidt jeg forstod ham, men det er muligt, at jeg ikke forstod ham rigtig, som om han meente, at de Huusmænd paa hvilke der kunde være Tale om at anvende en saadan Lov, vilde ikke kunne gjøre Krav paa at faae disse Huse for billigere Priis end den, som Eiendomshuse koste i Handel og Wandel, og det, fordi der ikke paahvilede dem Fæstetvang; men jeg skal gjøre opmærksom paa, at selv fordi der ikke ligger Fæstetvang paa dem, saa er der alligevel en Evang tilstede, idet nemlig at Godseieren ligesaa lidt maa bruge de Lodder, som høre til Husene, som han maa bruge Gaardens Lodder. Han er i den Henseende de samme Indskrænkninger undergiven; han maa ikke selv bruge dem, men skal give Andre dem i Brug, og dette er Noget,